

NOTAT: Notat om erfaringer fra afvikling af fremmødevalg til Ældrerådet

3. april 2018

Det fremgår af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område §§ 30-32, at hver kommune skal nedsætte mindst ét ældreråd og der skal foretages valg hertil mindst hver 4. år. Samtlige borgere over 60 år med folkeregisteradresse i Roskilde Kommune, er stemmeberettiget.

I Roskilde Kommune organiseres valget via nedsættelse af en valgbestyrelse, som består af to medlemmer fra Byrådet og to medlemmer fra Ældrerådet. Valgbestyrelsen traf den 14. december 2016 beslutning om, at valget i 2017 skulle gennemføres samtidig med kommune- og regionsrådsvalg samt, at valg skulle gennemføres som et fremmødevalg.

I Roskilde Kommune har valg til Ældrerådet hidtil været afholdt som brevstemmevalg. Ved seneste valg i 2013 resulterede valget i en stemmeprocent på 46 %, hvilket var et fald fra valget i 2009 som endte på 50 %. Hensigten med at gennemføre valget som et fremmødevalg, var at sikre en større synlighed for Ældrerådets arbejde samt en højere stemmeprocent.

Forberedelse til valget blev afviklet løbende henover hele 2017. Afviklingen af valget blev yderligere omfangsrig, efter Økonomi- og Indenrigsministeriet meddelte Roskilde Kommune, at valgbehandlingen skulle være helt adskilt fra valgbehandlingen til kommune- og regionsråd. Dette medførte, at der til valg til Ældrerådet skulle være egne valgtilforordnede, stemmebokse og valgurner.

Ældrerådet påtog sig ansvaret med at rekruttere valgtilforordnede, som forvaltningen efterfølgende fik organiseret ud på de 19 valgdistrikter. På valgdagen den 21. november 2017 var der i alt 52 valgtilforordnede samt 19 valgstyrere. Valgstyrerne var fra forvaltningen. Yderligere 33 frivillige var på reserveliste og parat til at træde til ved frafald. Forvaltningen har yderligere et estimeret forbrug i 2017 på minimum et halvt årsværk i planlægning og styring af den samlede opgave.

Der var i alt 21.662 stemmeberettigede borgere i Roskilde Kommune til valg til Ældrerådet. I alt 14.259 borgere stemte ved valget, hvilket gav en samlet stemmeprocent på 66 %. Dermed resulterede valget i en stor fremgang i antal borgere, som stemte til valg til Ældrerådet. Stemmeprocenten svingede fra det enkelte valgsted. I Æblehaven var stemmeprocenten på 52 %. I Baunehøj og Dåstrup nåede stemmeprocenten op på 80 %. Endvidere brevstemte ca. 1000 borgere til valget inden den 21. november 2017.

Forvaltningen har indsamlet erfaringer fra valgstyrerne. Generelt har valgbehandlingen været en succes. Afvikles valget igen som et fremmødevalg påpeger valgstyrerne flere forbedringsforslag. Ældrerådet har også drøftet erfaringerne fra valget. Nedenstående følger Ældrerådets konklusioner samt opsamlingen fra valgstyrerne og forvaltningens egne erfaringer fra hele processen.

Forløbet og optakten

Der var i alt 18 kandidater og 13 som skulle vælges ind i Ældrerådet. For at tiltrække flere kandidater kan det overvejes, at informationsmøder om arbejdet i Ældrerådet flyttes fra forsommeren til tættere på deadline for angivelse af kandidatur, dvs. til august måned. Flere indsatser relateret til valget kan også overvejes, herunder om der skal være reelle møder, hvor kandidaterne kan debattere eller lign. inden valget.

Andre former for synlighed og formidling af Ældrerådets arbejde, udover primært 60Plus (indstik i Roskilde Avis 5 gange årligt), bør overvejes. Dette underbygges yderligere af, at mange vælgere, trods løbende information i hele 2017 i 60Plus og på hjemmesiden samt i de lokale aviser, valgte at stemme blankt til Ældrerådet. I forhold til samtlige antal stemmeberettigede stemte 3,3 % af vælgerne blankt til valg til Ældrerådet. Det tilsvarende tal for kommunalvalget var 0,8 pct.

Rekruttering af valgtilforordnede

Det har ikke været muligt at gennemføre et fremmødevalg uden rekruttering af valgtilforordnede via de frivillige sociale foreninger. Afholdes valg til Ældreråd igen som et fremmødevalg, skal valgtilforordnede rekrutteres så tidligt som muligt i et fortsat tæt samarbejde med de frivillige sociale foreninger.

Erfaringer fra valgstedet

En række af de større valgdistrikter oplevede et løbende pres med at afvikle pga. mange vælgere. Det bør derfor overvejes om der på en række valgdistrikter skal være flere valgtilforordnede.

På de større valgdistrikter kan den manuelle valgbog med fordel opdeles i to valgbøger for at afvikle hurtigere.

Det kan også overvejes, hvorvidt valgbog fortsat skal betjenes manuelt eller udskiftes til digital løsning, som det er tilfældet ved de ordinære valg. Sidstnævnte vil dog være en dyrere løsning.

Mange vælgere havde ikke set, at der på det fremsendte valgark fra KMD var trykt to valgkort. Dette gav yderligere forvirring om forskellen på de to valg på valgstederne. Foruden yderligere fokus på omtale af Ældrerådets arbejde og valg til Ældrerådet, kan der med fordel iværksættes en dialog med KMD om et mere tydeligt fremtoning af valgkortene, herunder om det fx er muligt at sætte logo til valg til Ældrerådet på valgkort eller lign.

På valgstederne skal præsentationerne af kandidaterne fremgå mere tydelig og i større format. Der skal mere tydelig reklame for kandidaterne, herunder valgpræsentationer i større format på valgstederne, så vælgerne kan orientere sig om, hvad kandidaterne står for.

Der har været både kritik og ros af de indkøbte valgbåse, som blev placeret på 14 af de største valgdistrikter. Nogle mente fx, at valgbåsen var for lille, mens andre synes den fungerede optimalt. Fordelen ved valgbåsen er, at op til fire personer kan stemme samtidigt på samme areal, som udgør en traditionel stemmeboks.

Ældrerådet ser gerne, at det undersøges, hvorvidt det på stemmesedlen er muligt at angive det lokalområde som kandidaten kommer fra. Forvaltningen undersøger om dette er muligt. En ny valgbestyrelse vil eventuelt behandle dette i forhold til forberedelse af valghandling i 2021.

Det bør overvejes om udformningen af stemmesedlen skal ligne stemmesedlen til kommunevalget. Stemmesedlen til valg til Ældrerådet var udformet som en A5 folder, hvor kandidaternes navne var oplistet inde i folderen. Flere vælgere forvekslede stemmesedlen til Ældrerådsvalget med en reklame-pjece.

Det skal også fremhæves, at der i forbindelse med den overordnede evaluering af Kommunal- og Regionsvalget har været givet udtryk for pladsmangel på flere valgsteder, hvilket højst sandsynligt skyldes, at der skulle afvikles valg til Ældrerådet.

Overordnet konklusion

Overordnet kan det konkluderes, at valget til Ældrerådet 2017 har indfriet målet med at opnå en højere stemmeprocent end de foregående valg. Fra både valgstyrelse og Ældreråd er der kommet flere ideer til at optimere en eventuel kommende proces, hvis et kommende valg til Ældrerådet igen afvikles som et fremmødevalg, herunder indsatser til at fremme kendskabet til Ældrerådet og kendskab til selve valget til Ældrerådet.